

2. Конституція Польської Республіки (з передмовою Володимира Шаповала). В. М. Шаповал. К.: Москаленко О. М. 2018. 84 с.;
3. Про служби гігієни праці: Конвенція МОП від 26.06.1985 р. № 161;
4. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. *Відомості Верховної ради України*. 1971. Додаток до № 50;
5. Kodeks pracy: Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>;
6. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. *Відомості Верховної ради України*. 1992. № 49. Ст. 668;
7. О Рañствовeй Инспекции Рауы: Устауа з дня 13 кувeтня 2007 г. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20070890589/U/D20070589Lj.pdf>;
8. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 96. *Відомості Верховної ради України*. 2015. № 21. Ст. 584;
9. Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 823. *Відомості Верховної ради України*. 2019. № 161. Ст. 2468;
10. Трудове право України: підручник МВС України: нац. ун-т внутр. справ; сост.: С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський [та ін.]. Харків, 2019. 408 с.

*Науковий керівник: доктор філософії за спеціальністю 081 «Право», асистент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Корнілова О. В.*

***Ландейс Альберт Олександрович***

*студент 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ**

У двадцятому столітті світове суспільство зазнало кардинальних змін у сфері соціального захисту. Інститут сім'ї не став виключенням. Сім'я як основна структурна одиниця побудови суспільства з огляду на своє значення набула гарантованого права на підтримку з боку держави. Так, у багатьох європейських країнах вже у другій половині

двадцятого століття стали з'являтися різні заходи соціального захисту сімей, серед яких підтримка вагітних жінок, малозабезпечених та багатодітних сімей. На сьогодні Україна знаходиться у стані глибокої демографічної кризи, задля виходу з якої держава запровадила багато соціальних програм для захисту сімей. Багатодітні сім'ї не стали виключенням [1, с. 188].

Так, згідно Закону України «Про охорону дитинства» багатодітна сім'я – сім'я, в якій подружжя (чоловік та жінка) перебуває у зареєстрованому шлюбі, разом проживає та виховує трьох і більше дітей, у тому числі кожного з подружжя, або один батько (одна мати), який (яка) проживає разом з трьома і більше дітьми та самостійно їх виховує [2]. Таке визначення узгоджується з легальними дефініціями багатодітних сімей багатьох держав світу та є загальноприйнятим у науковій спільноті.

Соціальний захист багатодітних сімей в Україні є багатограним. Держава запровадила багато видів соціального захисту для забезпечення багатодітних сімей, серед яких:

- 1) соціальні пільги;
- 2) грошові виплати;
- 3) соціальні послуги;
- 4) інші види соціального захисту.

Так, одним з основних видів соціального захисту багатодітних сімей є соціальні пільги. Основним нормативно-правовим актом, який регулює порядок надання пільг багатодітним сім'ям, є Закон України «Про охорону дитинства», яким передбачено для відповідного суб'єкта права соціального забезпечення такі види пільг, як: 50% знижка плати за користування житлом та користування комунальними послугами; 50% знижка на придбання палива для домів без центрального опалення тощо.

Іншим великим пластом соціальних пільг є допомога дітям з багатодітних сімей, яку можна поділити на пільги з питань забезпечення освіти, охорони здоров'я та матеріального забезпечення. До пільг у сфері охорони здоров'я належать одержання ліків безкоштовно, першочергове обслуговування в медичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація, безоплатне одержання послуг з оздоровлення та відпочинку. До пільг у сфері матеріального забезпечення можна віднести безоплатний проїзд усіма видами пасажирського транспорту та 50% знижку вартості харчування в дошкільних закладах. До пільг

з питань освіти належать переважне право на отримання пільгового кредиту для здобуття дітьми вищої освіти, студентам з числа багатодітних сімей можуть призначатися стипендії та додаткова матеріальна допомога. Названі та численні інші соціальні пільги спрямовані на покращення економічного становища багатодітних сімей, забезпечення їх медичними послугами достатнього рівня та полегшення доступу дітей з таких сімей до здобуття освіти. Але на практиці цього не вистачає і за статистикою діти з багатодітних сімей хворіють частіше, а здобуття ними вищої освіти на платній основі є досі майже неможливим [3, с 31-34].

Іншим важливим видом соціального захисту, який прямо впливає на економічне становище багатодітних сімей, є грошові виплати. Так, одним з основних видів таких виплат є допомога на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях. Відповідно до Порядку виплати допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2019 року № 250, на кожну третю дитину, яка виховується у багатодітній сім'ї, держава виплачує грошову допомогу у розмірі 2100 гривень.

Важливими у системі соціального захисту багатодітних сімей є також виплати при народженні дитини. Ці виплати спрямовані на поліпшення економічного становища та підвищення престижу інституту сім'ї, але на практиці їх розміру недостатньо для забезпечення сім'ї всім необхідним при народженні дитини і багато багатодітних сімей в Україні мають одночасно статус малозабезпечених. У сучасних умовах за статистикою багато багатодітних сімей знаходиться у складному економічному становищі, відповідні домогосподарства часто в рази бідніші ніж ті, у яких в сім'ях виховується одна дитина, що свідчить про недостатність заходів соціального захисту, які гарантує держава [4, с. 353].

До видів соціального захисту багатодітних сімей можна віднести і такі, як: надання додаткових відпусток жінкам, які мають двох чи більше дітей віком до 15 років; житлове забезпечення, яке виражається у тому що, багатодітні сім'ї мають право на першочергове отримання житла з фонду соціального житла, а сім'ї які мають 5 чи більше дітей мають позачергове право на отримання такого житла. Але на практиці в Україні майже 50% відсотків багатодітних сімей мають проблеми з недостатньою житловою площею.

Підсумовуючи варто зауважити, що соціальний захист багатодітних сімей в Україні є одним з пріоритетних напрямків державної соціальної політики. На жаль, у сучасних умовах його рівень не є задовільним та не відповідає потребам суспільства тим самим унеможливлючи стабілізацію соціально-економічного становища багатодітних сімей в Україні.

### **Список використаних джерел**

1. Іонова І. М., Глушенко Є. О. Нормативно-правове забезпечення соціального захисту багатодітної сім'ї на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Сімейна політика в Україні: проблеми і перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 квітня 2018 р., м. Київ) / [Ред. кол. І. Г. Губеладзе та ін.]. К., 2018. С. 187-190
2. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 30. Ст. 142.
3. Кайтанський, О. С. Правові аспекти соціального захисту окремих категорій сімей із дітьми. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 1. С. 31-34.
4. Рудик В. А. Правові питання організації соціального захисту багатодітних сімей. *UKRAINE-EU. MODERN TECHNOLOGY, BUSINESS AND LAW*. 2016. № 3. Р. 353-356.

*Науковий керівник: д.ю.н., доцент, **Бориченко К. В.***

***Линюк Андрій Ігорович, Слободян Уляна Сергіївна**  
студентки 2-го курсу факультету прокуратури та слідства  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

### **АКТУАЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Беручи до уваги активне прагнення України увійти до числа учасниць Європейського Союзу, доречно наголосити на доцільності узгодження вітчизняних стандартів охорони праці з нормами високорозвинених держав ЄС.

Основоположними нормативно-правовими актами, на які слід опиратися, виконуючи адаптацію національного законодавства, є Директиви Ради Європейських співтовариств, чільне місце серед яких